

Drzewo nr 9 (nr zlec. 6b)

9.1 Dane podstawowe

gat. [pl]	Bożodrzew gruczołkowaty		gat. [łac]	<i>Ailanthus altissima</i>	
wysokość [m]	19.5	obwód na wys. 1,3 m [cm]	431	rozmiar korony [średnia] [m]	11

9.1.1 Identyfikacja

WSG: 53.123988, 18.004831
 Adres: ul. Jagiellońska 3
 (parking przed K-P Urzędem Wojewódzkim)

Sylwetka

9.2 Istotność drzewa

znaczenie	Pomnik przyrody
gat. chronione i siedliska	nie stwierdzono

9.3 Podstawowe parametry

9.3.1 Żywotność

faza rozw.	dojrzałe	kondycja	dobra (2)	witalność	0/1- eksploracja/degeneracja	wital. a faza rozw.	prawidłowa
------------	----------	----------	-----------	-----------	------------------------------	---------------------	------------

9.3.2 Stabilność i bezpieczeństwo w otoczeniu drzewa

objekty w rzucie korony	Droga publiczna o dużym natężeniu ruchu, chodnik, wjazd na posesję				
dod. objekty w 1,5h wys.	Linia tramwajowa, budynek Urzędu Wojewódzkiego				
użytkowanie	ciągłe (D)	ekspozycja na wiatr	częściowo osłonięte	istotna zmiana ekspozycji?	Nie
stabilność	osłabiona (3)	ogólny stan drzewa	średni (3)	klasa ryzyka	3D

9.4 Postępowanie z drzewem

perspektywa utrzymania	długoterminowa	pełność wyk. zaleceń	do 3 miesięcy
termin następnej kontroli	nie później niż za 12 mies.	standardowa częstotliwość kontroli	co 12 mies.
uwagi do terminu kontroli	inspekcja wiązań zgodnie z zaleceniami wykonawcy.		
zalecenia (lista)	cięcia pielęgnacyjne, cięcia redukcyjne montaż wiązań		

9.5 Opis drzewa, wnioski i zalecenia

Otoczenie:

Drzewo rośnie na terenie zieleni zlokalizowanym pomiędzy drogą publiczną, a parkingiem Urzędu Wojewódzkiego. Teren użytkowany ozdobnie, wykaszany i wygrabiany (fot.1).

Pień, odziomek, nabiegi korzeniowe i korzenie szkieletowe:

Słaba zaznaczone nabiegi korzeniowe, możliwe podniesienie gruntu w dalekiej przeszłości. Miejscowo, od W, brak nabiegów korzeniowych ale prawdopodobnie jest to jedynie wynik dystrybucji substancji odżywczych i nie stwierdzono rozkładu poniżej poziomu gruntu w tych miejscach (fot.2).

Pień krótki, długości niecałych 2 m, w trakcie podziału na kolumny kambialne. Silne przyrosty pnia na grubość poniżej konarów konstrukcyjnych (fot.2). W badaniu młotkiem nie wykryto rozkładu wewnętrznego, jednak ze względu na duże rozmiary pnia możliwe jest, że rozkład występuje, ale nie udało się go wykryć.

Główne rozwidlenie:

Na wys. 2 m, bukietowe.

Dzieli pień na konary konstrukcyjne i przewodniki boczne oraz centralny, który metr wyżej także dzieli się na konary konstrukcyjne (fot.3,4,5).

Korona:

Susz: 10 %

Konary konstrukcyjne z silnymi przyrostami w nasadach od spodniej strony (fot.2), ich rozwidlenia typowe dla gatunku (fot.4,5), nie stwierdzono osłabienia i podwyższonego zagrożenia rozłamami.

Najniższy konar SE z raną po cięciu, w odległości około 0,5 m od nasady i rozwijającym się w tym miejscu ubytkiem obejmującym większość przekroju (fot.6,7). Wyżej, na wysokości około 6 m od nasady krzyżuje się z położonym wyżej konarem SE (fot.8,9). W punkcie styku rozwijający się rozkład (fot.10). Konar w tym miejscu rozdzwaja się, lewa odnoga martwa i wyłamana (fot.11).

Konar E, wyrastający na wysokości 4 m, wyłamany w rozwidleniu drugiego rzędu (fot.12). Tylec po wyłamaniu trawiony początkowym rozkładem (fot.13)

Najniższy konar W przewodnika W wyłamany z podłużnym pęknięciem (fot.14,15).

Konary na odnodze N przewodnika N (nad parkingiem) wyłamane, z pędami odroślowymi odtwarzającymi koronę (fot.16).

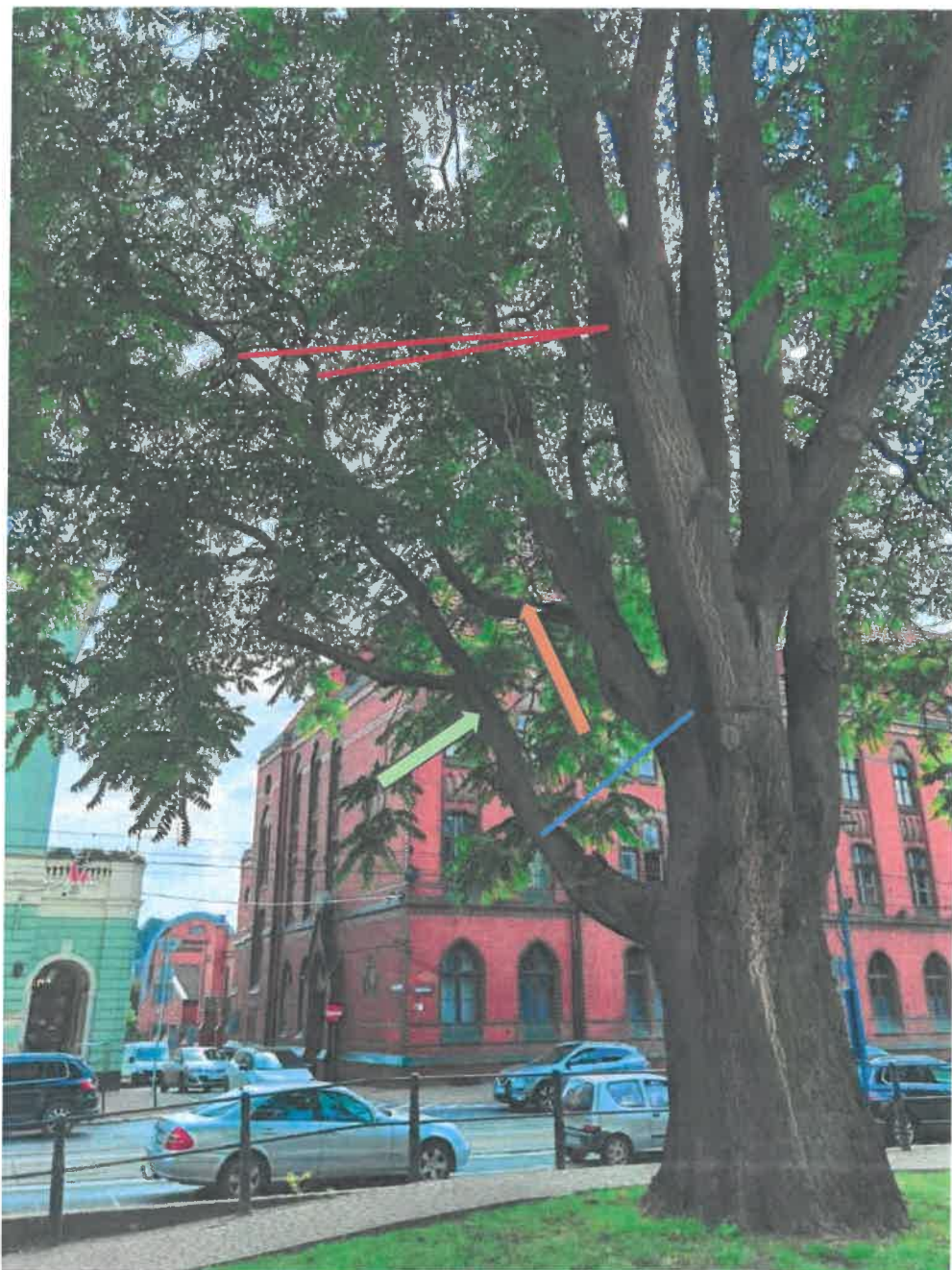
Susz gałęziowy, w tym nad chodnikiem i jezdnią (fot.17).

Wnioski i zalecenia:

Drzewo, pomimo znaczącego wieku cechuje się wciąż trwałym pniem, nie odnaleziono także cech wskazujących na rozkład w korzeniach szkieletowych. Rozwidlenia w koronie typowe dla gatunku, bez cech wskazujących na istotne osłabienie wytrzymałości.

Największym problemem jest stan najniższego konaru SE (fot.6-11), który posiada rozległy ubytek blisko nasady oraz krzyżuje się z położonym wyżej konarem i w tym miejscu rozwija się również rozkład. Konar ten jest więc istotnie narażony na rozłamanie (a w miejscu skrzyżowania problem ten dotyczy także drugiego krzyżującego się konaru). Ze względu na obwodowe usytuowanie aparatu asymilacyjnego, nie ma możliwości wykonania redukcji w zakresie przywracającym wymaganą stabilność, dlatego **konieczny będzie montaż systemu wiązań**.

Ilustracja 1: zalecany schemat montażu wiązań

a) Niebieska linia: wiązanie statyczne 4T do niższego konaru SE

b) Czerwone linie: wiązania dynamiczne 2T do niższego i położonego wyżej konaru SE

Dla ułatwienia w orientacji zieloną strzałką oznaczono niższy konar SE, a niebieską położony wyżej konar SE

Ponadto na obydwu konarach należy wykonać cięcia redukcyjne, skracające ich długość w zakresie 1-2 m. Cięcia te należy kontynuować w przyszłości, w miarę spodziewanego pojawu pędów odroślowych w niższej partii, aż do uzyskania ich stabilności niewymagającej używania wiązań (w perspektywie kilkunastoletniej). Należy również skrócić martwą gałąź na niższym konarze, wyrastającą powyżej miejsca krzyżowania (fot.11), z pozostawieniem tyłca, ponieważ całkowite jej usunięcie mogłoby doprowadzić do zsunienia się opierającego się, położonego wyżej konaru SE.

Ilustracja 2: przybliżony zakres redukcji konarów SE

Problematyczne są także inne konary, które regularnie ulegają wyłamaniu, dlatego drzewo powinno być przedmiotem corocznej kontroli wizualnej oraz kontroli doraźnych, po wystąpieniu gwałtownych zjawisk atmosferycznych.

Aktualnie problemem jest pęknięty konar W przewodnika W (fot.14,15), **który trzeba zredukować w celu zapobieżenia wyłamaniu.**

Ilustracja 1: zalecany schemat redukcji konaru W przewodnika W

W trakcie wykonywania prac w koronie należy przeprowadzić standardowe cięcia pielęgnacyjne i inspekcję korony pod kątem jej stanu i zagrożeń dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz drzewa (patrz definicje na końcu opracowania).

Warto rozważyć również poprawę warunków siedliskowych, poprzez ściółkowanie kompostowaną zrębką liściastą i wygrodzenie, co wspomogę drzewo w lepszym funkcjonowaniu

fot. 1 Otoczenie

fot. 2 Pień i odziomek oraz nasada jednego z konarów

fot. 3 Pień i główne rozwidlenie

fot. 4 Rozwidlenie konarów konstrukcyjnych

fot. 5 Rozwidlenie konarów konstrukcyjnych

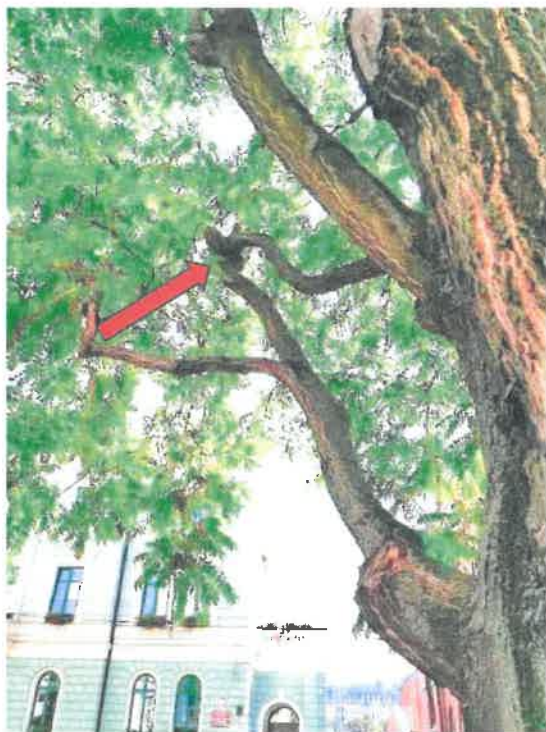

fot. 6 Najniższy konar SE z zaznaczonym ubytkiem

fot. 7 Ubytek na najniższym konarze SW, w dolnej części wbita sonda arborystyczna

fot. 8 Krzyżujące się konary SE

fot. 9 Krzyżujące się konary SE

fot. 10 Krzyżujące się konary SE

fot. 11 Wylamany i martwy konar powyżej miejsca skrzyżowania konarów SE

fot. 12 Wylamany konar E

fot. 13 Wylamany konar E

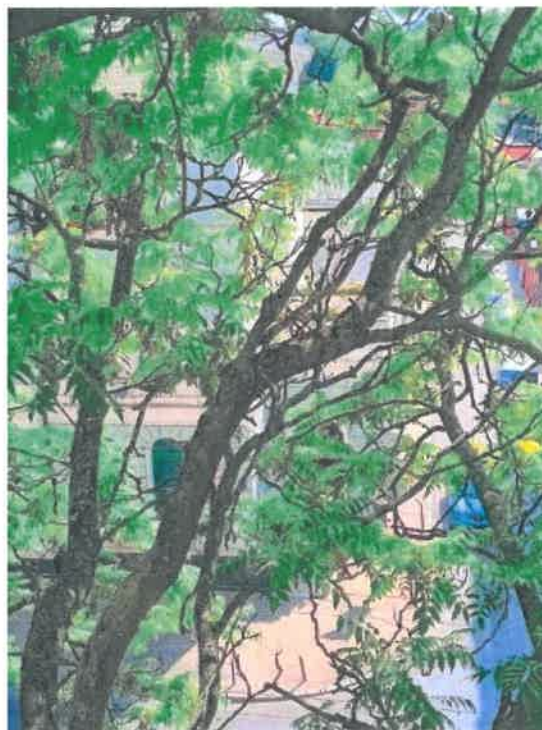
fot. 14 Wylamany i pęknięty konar W przewodnika W

fot. 15 Wylamany i pęknięty konar W przewodnika W

fot. 16 Wyłamane konary nad parkingiem i odtwarzająca się korona

fot. 17 Susz nad jezdnią

Drzewo nr 11 (nr zlec. 7b)

11.1 Dane podstawowe

gat. [pl]	Wiąz szypułkowy		gat. [łac]	<i>Ulmus laevis</i>	
wysokość [m]	21	obwód na wys. 1,3 m [cm]	396	rozmiar korony [średnia] [m]	15

11.1.1 Identyfikacja

WSG: 53.144352, 17.893476
 Adres: Śluza Prądy
 północny brzeg Kanalu

Sylwetka

11.2 Istotność drzewa

znaczenie	pomnik przyrody
gat. chronione i siedliska	nie stwierdzono

11.3 Podstawowe parametry

11.3.1 Żywotność

faza rozw.	dojrzałe	kondycja	dobra (2)	witalność	0/1- eksploracja/degeneracja	wital. a faza rozw.	prawidłowa
------------	----------	----------	-----------	-----------	------------------------------	---------------------	------------

11.3.2 Stabilność i bezpieczeństwo w otoczeniu drzewa

obiekty w rzucie korony	Droga gruntowa				
dod. obiekty w 1,5h wys.	Budynki, ogrodzenie				
użytkowanie	częste (C)	ekspozycja na wiatr	częściowo osłonięte	istotna zmiana ekspozycji?	Nie
stabilność	osłabiona (3)	ogólny stan drzewa	średni (3)	klasa ryzyka	3C

11.4 Postępowanie z drzewem

perspektywa utrzymania	długoterminowa	pilność wyk. zaleceń	do 6 miesięcy
termin następnej kontroli	nie później niż za 2 lata	standardowa częstotliwość kontroli	zgodnie z teminem następnej kontroli
uwagi do terminu kontroli	inspekcja wiązań zgodnie z zaleceniami wykonawcy.		
zalecenia (lista)	cięcia pielęgnacyjne, montaż wiązań		

11.5 Badania instrumentalne

11.5.1 Ocena stanu pnia jego odporności na złamanie za pomocą tomografu sonicznego

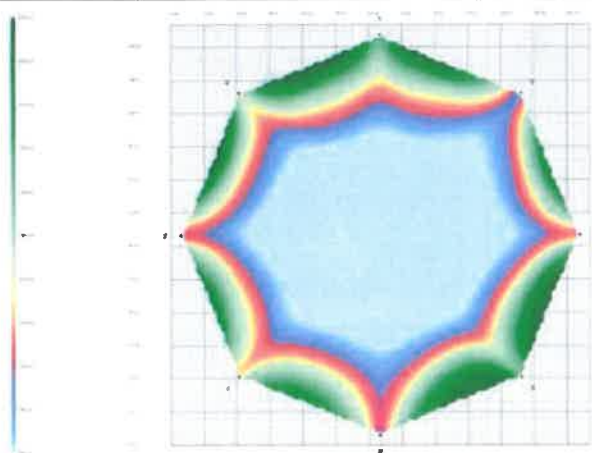
Pień #1

Wyliczenia obciążenia wiatrem i wytrzymałości pnia w badanym przekroju (Arbosonic 3D)

Obciążenie wiatrem		Parametry korony	
Model wiatru	EN1991	Model korony	Narysowane
Teren	Wieś	Powierzchnia	244,39 m ²
Prędkość wiatru	22,0 m/s	Wys. szczytu	21,75 M
Temp. suchego powietrza	9 °C	Wys. środka	12,57 M
		Wys. podstawy	4,63 M
Parametry pnia		Parametry obciążenia wiatrem	
Stopień i kierunek pochylenia		Obciążenie wiatrem	38116 N
		Wysokość środka	12,48 M
		Współczynnik oporu	0,25
		Wytrzymałość pnia	20 MPa

Warstwa	Wysokość warstwy na pniu	Powierzchnia objęta rozkładem	Współczynnik bezpieczeństwa
Warstwa #1	110 Cm	70 %	414 %

Tomogram 2D

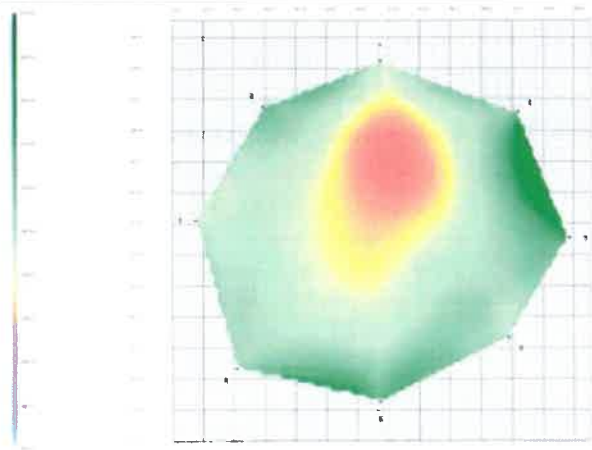

Badanie tomografem sonicznym **wykazało rozkład pnia** obejmujący **70%** analizowanego przekroju.

Drzewo **spełnia** wymagania modelu w zakresie odporności na złamanie pnia w badanym przekroju.

Uzyskano wynik na poziomie **414%** (przy zalecanym minimum wynoszącym **150%**).

Warstwa	Wysokość warstwy na pniu	Powierzchnia objęta rozkładem	Współczynnik bezpieczeństwa
Warstwa #2	260 Cm	18 %	754 %

Tomogram 2D

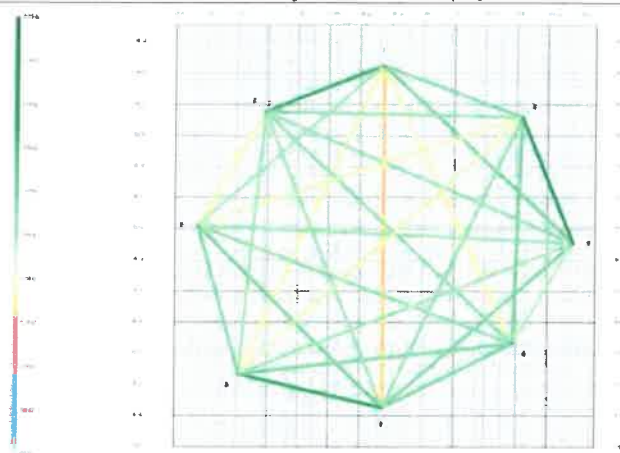
Badanie tomografem sonicznym **wykazało rozkład pnia** obejmujący **18%** analizowanego przekroju.

Drzewo **spełnia** wymagania modelu w zakresie odporności na złamanie pnia w badanym przekroju.

Uzyskano wynik na poziomie **754%** (przy zalecanym minimum wynoszącym **150%**).

Warstwa #1 – analiza wykresu średnich prędkości fal dźwiękowych

Analiza średnich prędkości fal wskazuje, że nie występuje rozkład drewna w postaci wykazanej na tomogramie. Najprawdopodobniej źródłem zakłóceń spowalniających falę dźwiękową jest zakorek lub dawne zarośnięte uszkodzenie, ewentualnie początkowy rozproszony rozkład drewna. W każdym z tych przypadków można stwierdzić, że realny współczynnik bezpieczeństwa jest co najmniej równy wyliczonemu.

11.6 Opis drzewa, wnioski i zalecenia

Otoczenie:

Drzewo rośnie nad Kanalem Bydgoskim, pomiędzy nim a gruntową drogą (fot.1). Grunt zagęszczony przez jeżdżące i parkujące samochody od N-NE-E. Wkoło drzewa dziko rosnące krzewy.

Odziomek, nabiegi korzeniowe i korzenie szkieletowe:

Pochylenie odziomka: 10 st. E (naturalne).

Wyraźne nabiegi korzeniowe, pomiędzy nimi ubytki np. od W,E,SE (pod kątem w dół) (fot.3-5).

Główne rozwidlenie:

Na wys. 4 m, V-kształtne.

Rozwidlenie wąskie, zakorek w rozwidleniu drewno reakcyjne – garb (fot.6-8). Rozwidlenie zabezpieczone wiązaniami (fot.9,14,15). W centralnej części wgłębienie, bez oznak rozkładu w dnie.

Korona:

Susz: 10 %.

Na przewodniku E ubytek na wys. ok 3 m od nasady, tworzący się w miejscu wyłamanego konaru – o głębokości kilkudziesięciu cm, ale obejmujący jedynie resztki po utraconym konarze (fot.11,12).

Korona rozłożysta, bardziej rozbudowana w kierunku S, SW i SE. Rany po cięciach, niektóre z widocznym rozkładem. Rozwidlenia wyższego rzędu również V-kształtne, ale bez istotnego osłabienia wytrzymałości (fot.10). Zredukowany lub wyłamany konar w kierunku SE, z dziuplą wykutą przez ptaki od spodu - mała masa, bez istotnego zagrożenia wyłamaniem (fot.10).

W koronie 3 wiązania statyczne 4T, znacznik 2013 r. – schemat montażu prawidłowy, zły dobór rodzaju wiązania (powinny być dynamicznie 8T) oraz przekroczony okres użytkowania.

Wnioski i zalecenia:

Drzewo z rozległym ubytkiem w pniu, jednakże utrzymuje wymaganą sprawność mechaniczną (patrz wyniki tomografii), tym bardziej, że intensywnie dzieli się na wzmacniające kolumny kambialne. Rozkład zanika w górnych częściach pnia i nie sięga głównego rozwidlenia.

Główne rozwidlenie z głębokim zakorkiem (rozdział pni na dł. pow. 1 m), co powoduje istotne osłabienie wytrzymałości. Zabezpieczone w 2013 r trzema wiązaniami statycznymi, **które należy wymienić na 3 wiązania dynamiczne 8T** w takim samym schemacie.

W koronie liczne rany po wyłamaniach, z tworzącym się rozkładem. Najpoważniejszy na przewodniku E (fot. 11,12), jednakże wciąż niestanowiący istotnego osłabienia wytrzymałości, ponieważ rozkład jest wyizolowany i obejmujący jedynie resztki po konarze. Niemniej w przyszłości może doprowadzić do podwyższonego zagrożenia wyłamaniem, dlatego powinien być przedmiotem regularnej inspekcji (o odstępach maks. 3-letnich).

W trakcie wykonywania prac w koronie należy przeprowadzić standardowe cięcia pielęgnacyjne i inspekcję korony pod kątem jej stanu i zagrożeń dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz drzewa (patrz definicje na końcu opracowania).

11.7 Zdjęcia

fot. 1 Otoczenie

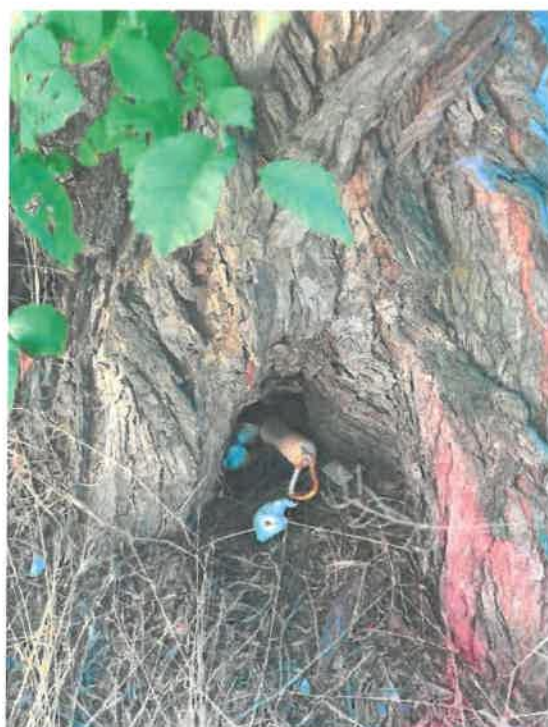

fot. 2 Widok ogólny

fot. 3 Sonda wbita między nabiegami od W

fot. 4 Sonda wbita między nabiegami od E

fot. 5 Sonda wbita między nabiegami od SE

fot. 6 Główne rozwidlenie

fot. 7 Pień

fot. 8 Główne rozwidlenie

fot. 9 Wiązania

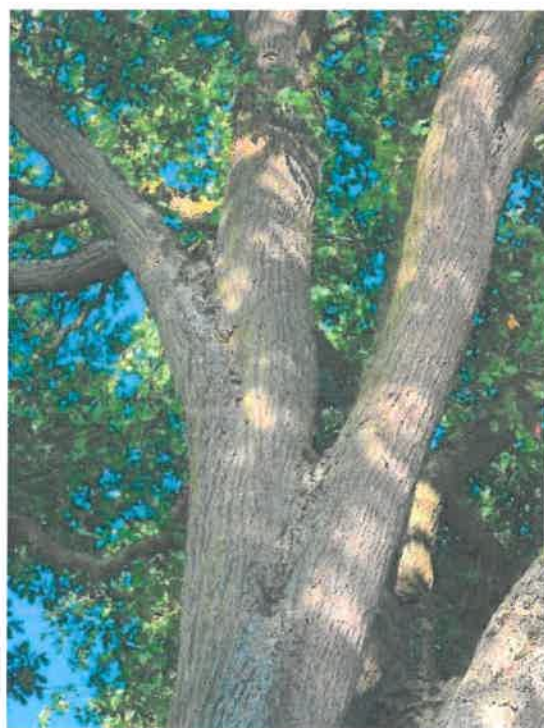
fot. 10 Konar z wykutymi dziuplami

fot. 11 Ubytek na przewodniku E

fot. 12 Ubytek na przewodniku E

fot. 13 Rozwidlenia w koronie

fot. 14 Rozwidlenia w koronie

fot. 15 Rozwidlenia w koronie

Drzewo nr 14 (nr zlec. 10)

14.1 Dane podstawowe

gat. [pl]	Klon srebrzysty		gat. [łac]	Acer saccharinum	
wysokość [m]	20.5	obwód na wys. 1,3 m [cm]	464	rozmiar korony [średnia] [m]	

14.1.1 Identyfikacja

WSG: 53.128835, 18.012729

Adres: ul. Kopernika 1
(przy wjeździe na parking)

Sylwetka

14.2 Istotność drzewa

znaczenie	pomnik przyrody
gat. chronione i siedliska	nie stwierdzono

14.3 Podstawowe parametry

14.3.1 Żywotność

faza rozw.	dojrzałe	kondycja	osłabiona (3)	witalność	1 – degeneracja	wital. a faza rozw.	prawidłowa
------------	----------	----------	---------------	-----------	-----------------	---------------------	------------

14.3.2 Stabilność i bezpieczeństwo w otoczeniu drzewa

obiekty w rzucie korony	Droga publiczna z chodnikiem, budynek uczelni, wjazd na parking				
dod. obiekty w 1,5h wys.	Miejsca parkingowe				
użytkowanie	ciągłe (D)	ekspozycja na wiatr	częściowo osłonięte	istotna zmiana ekspozycji?	Nie
stabilność	osłabiona (3)	ogólny stan drzewa	średni (3)	klasa ryzyka	3D

14.4 Postępowanie z drzewem

perspektywa utrzymania	długoterminowa	pilność wyk. zaleceń	do 6 miesięcy
termin następnej kontroli	nie później niż za 12 mies.	standardowa częstotliwość kontroli	zgodnie z teminem następnej kontroli
uwagi do terminu kontroli	inspekcja wiązań zgodnie z zaleceniami wykonawcy.		
zalecenia (lista)	cięcia pielęgnacyjne, cięcia redukcyjne, montaż wiązań, poprawa warunków siedliskowych, badania specjalistyczne (tomografia, badanie gleby)		

14.5 Opis drzewa, wnioski i zalecenia

Otoczenie:

Drzewo rośnie w niewielkiej misie o wymiarach około 4 x 4 m, wysypanej piaskiem (fot.1). Grunt bardzo silnie zagęszczony. Od strony północnej, w odległości około 2 m, budynek uczelni, do niego przyklejony mur otaczający drzewo od strony zachodniej i południowo-zachodniej, znajdujący się w odległości około 1 m od drzewa. Od wschodu i południowego wschodu kostka brukowa, niemalże dochodząca do nabiegów korzeniowych.

Pień, odziomek, nabiegi korzeniowe i korzenie szkieletowe:

Pochylenie odziomka i pnia: 20 st. SW (naturalne).

Nabiegi korzeniowe słabo zaznaczone, prawdopodobnie podniesiony poziom gruntu w przeszłości (fot.2,3). Oględziny wskazują także na wykonane wielokrotnie prace ziemne, które najprawdopodobniej doprowadziły do uszkodzeń korzeni, a także znacznego pogorszenia warunków siedliskowych.

Pień krótki (około dwumetrowy), w trakcie podziału na kolumny kambialne. Liczne pędy odroślowe. Od S podłużny ubytek pomiędzy kolumnami, z kontynuacją w postaci rozkładu wewnętrznego pnia. W jego wnętrzu wciśnięte odpady budowlane (fot.4).

Główne rozwidlenie:

Na wys. 2 m, wielopniowe.

Dzieli się na przewodnik centralny i dwa przewodniki boczne (fot.5).

Korona:

Susz: 5 %

Jemioła: r/1 (rzadka) - do 5% objętości aparatu asymilacyjnego.

Przewodnik SW w przyszłości wyłamany lub zredukowany na wysokości około 2 m od nasady, w tym miejscu duże prawdopodobieństwo rozwijania się rozkładu drewna (badanie młotkiem wskazuje na rozkład wewnętrzny) (fot.19). Jego korona w całości zbudowana na konarze wyrastającym w rejonie wyłamania, co powoduje narastające prawdopodobieństwo złamania (wraz z rozwojem rozkładu i rosnącymi gabarytami przewodnika). Ponadto przewodnik wykazuje słaby przyrost na grubość oraz rozwija się obrączka u jego nasady, co może wskazywać na początek procesu odrzucenia przez drzewo. Przewodnik jest zabezpieczony wiązaniem dynamicznym do przewodnika centralnego (fot.14,15).

Na tym przewodniku na wysokości około 10 m duży konar SW z martwicami i rozkładem - konieczna redukcja, a przyszłości najprawdopodobniej całkowite usunięcie (fot.16-19).

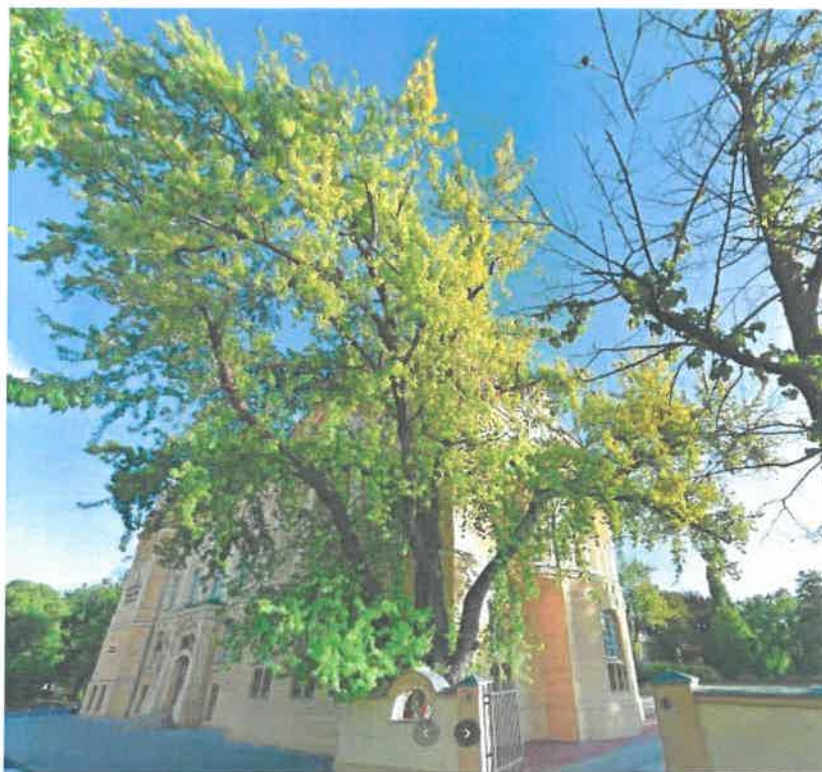
Przeciwny przewodnik E zabezpieczony drugim wiązaniem dynamicznym do przewodnika centralnego (fot.5). Schemat montażu wiązań prawidłowy, ale sposób montażu z wieloma nieprawidłowościami, niemniej wiązania wymagają wymiany ze względu na okres użytkowania (rok montażu 2015 r., wg znacznika).

Korona w przeszłości zredukowana obwodowo i z wysokości, odtwarzająca się z pędów odroślowych. W kolizji z budynkiem uniwersytetu (fot. 8,9). W miejscach cięć tworzące się martwice, w przyszłości należy spodziewać się rozwoju rozkładu. (fot.12,13). Przyrosty pędów nieduże, wskazują na osłabienie kondycji drzewa.

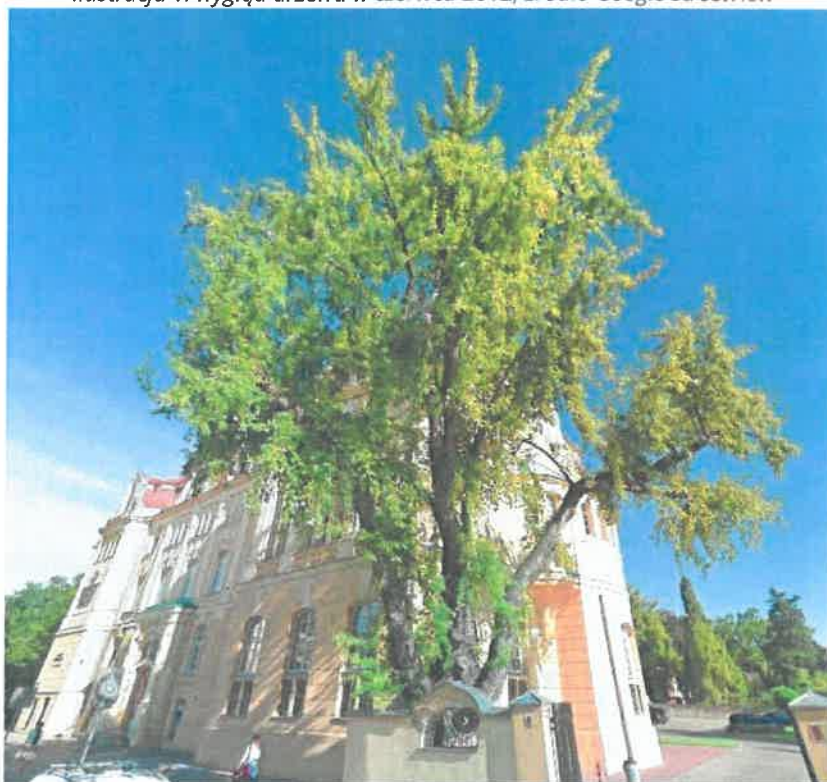

Wnioski i zalecenia:

Drzewo wykazuje oznaki bardzo słabej kondycji, czego przyczyn należy upatrywać w bardzo złych warunkach siedliskowych, spowodowanych pracami ziemnymi oraz zagęszczeniem i zanieczyszczeniem gruntu oraz pokryciem go nawierzchniami słabo przepuszczalnymi. Ponadto korona drzewa było regularnie redukowana na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat.

Ilustracja 1: wygląd drzewa w czerwcu 2012, źródło Google StreetView

Ilustracja 2: wygląd drzewa we wrześniu 2017, źródło Google StreetView

Ilustracja 3: wygląd drzewa w kwietniu 2023, źródło Google StreetView

Aby zwiększyć szansę na długoterminowe utrzymanie drzewa, należy przede wszystkim **poprawić mu warunki siedliskowe**. W tym celu konieczne jest usunięcie kostki brukowej wokół drzewa, na możliwie dużym obszarze (duża jego część jest w ogóle nie użytkowana). Następnie obszar ten należy poddawać regularnie ściółkowaniu. Przed tym zabiegiem zaleca się **przeprowadzenie badania gleby** pod kątem jej zasobności oraz wartości pH – możliwe jest, że konieczne będzie zakwaszanie gleby (wtedy można użyć kory iglastej) a także nawożenie.

Należy także **wymienić obydwaj wiązania** na wiązania dynamiczne 8T.

Ponadto zaleca się **wykonanie tomografii przewodnika SW** w rejonie dawnego wyłamania (fot.19) i ustalenie stopnia rozkładu. Możliwe, że konieczne będzie zainstalowanie dodatkowego wiązania podtrzymującego nasadę konaru wyrastającego w tym miejscu, na którym zbudowana jest korona (do ustalenia przez eksperta wykonującego tomografię).

Niezbędna jest także **redukcja o ok 4-5m uszkodzonego konaru** na tym przewodniku, na wys. ok 10 m (fot.16-18).

Ilustracja 4: konar do redukcji, widok od W

W trakcie wykonywania prac w koronie należy przeprowadzić standardowe cięcia pielęgnacyjne i inspekcję korony pod kątem jej stanu i zagrożeń dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz drzewa (patrz definicje na końcu opracowania).

14.6 Zdjęcia

fot. 1 Otoczenie

fot. 2 Pień, odziomek, nabiegi i korzenie szkieletowe

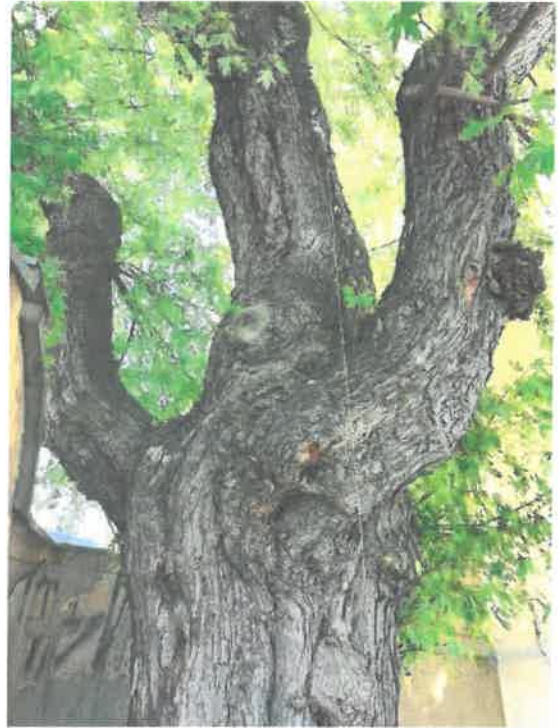

fot. 3 Pień, odziomek, nabiegi i korzenie szkieletowe

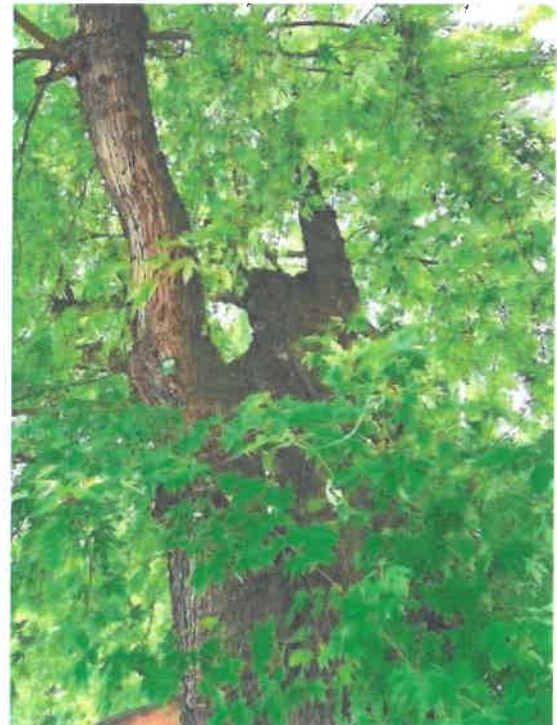
fot. 4 Pień, odziomek, nabiegi i korzenie szkieletowe

fot. 5 Główne rozwidlenie

fot. 6 Korona

fot. 7 Korona

fot. 8 Korona w kolizji z budynkiem

fot. 9 Korona w kolizji z budynkiem

fot. 10 Miejsca redukcji z pędami odroślowymi

fot. 11 Miejsca redukcji z pędami odroślowymi

fot. 12 Miejsca redukcji z pędami odroślowymi

fot. 13 Miejsca redukcji z pędami odroślowymi

fot. 14 Wiązania

fot. 15 Wiązania

fot. 16 Uszkodzony konar na przewodniku SW

fot. 17 Uszkodzony konar na przewodniku SW

*fot. 18 Uszkodzony konar na przewodniku SW na wys.
ok 10 m*

*fot. 19 Nasada przewodnika SW, z zaznaczonym miejscem
dawnego wyłamania/cięcia*

fot. 20 Rany po cięciach

fot. 21 Rany po cięciach

Drzewo nr 16 (nr zlec. 12)

16.1 Dane podstawowe

gat. [pl]	Wiąz szypułkowy		gat. [łac]	<i>Ulmus laevis</i>	
wysokość [m]	22	obwód na wys. 1,3 m [cm]	390 na wys. 100 cm	rozmiar korony [średnia] [m]	

16.1.1 Identyfikacja

WSG: 53.124885, 18.007882
 Adres: ul. Jagiellońska 13-15
 (Collegium Medicum, wejście od ul. 3-go Maja)

Sylwetka

16.2 Istotność drzewa

znaczenie	ważny składnik lokalnego krajobrazu, pomnik przyrody
gat. chronione i siedliska	nie stwierdzono

16.3 Podstawowe parametry

16.3.1 Żywotność

faza rozw.	dojrzałe	kondycja	osłabiona (3)	witalność	1/2 - degeneracja/stagnacja	wital. a faza rozw.	osłabiona
------------	----------	----------	---------------	-----------	-----------------------------	---------------------	-----------

16.3.2 Stabilność i bezpieczeństwo w otoczeniu drzewa

obiekty w rzucie korony	Droga wewnętrzna uniwersytetu, budynki				
dod. obiekty w 1,5h wys.					
użytkowanie	ciągłe (D)	ekspozycja na wiatr	częściowo osłonięte	istotna zmiana ekspozycji?	Nie
stabilność	osłabiona (3)	ogólny stan drzewa	średni (3)	klasa ryzyka	3D

16.4 Postępowanie z drzewem

perspektywa utrzymania	długoterminowa	pilność wyk. zaleceń	do 6 miesięcy
termin następnej kontroli	nie później niż za 12 mies.	standardowa częstotliwość kontroli	zgodnie z terminem następnej kontroli
uwagi do terminu kontroli	inspekcja wiązań zgodnie z zaleceniami wykonawcy.		
zalecenia (lista)	cięcia pielęgnacyjne, cięcia redukcyjne, montaż wiązań		

16.5 Badania instrumentalne

16.5.1 Ocena stanu pnia jego odporności na złamanie za pomocą tomografu sonicznego

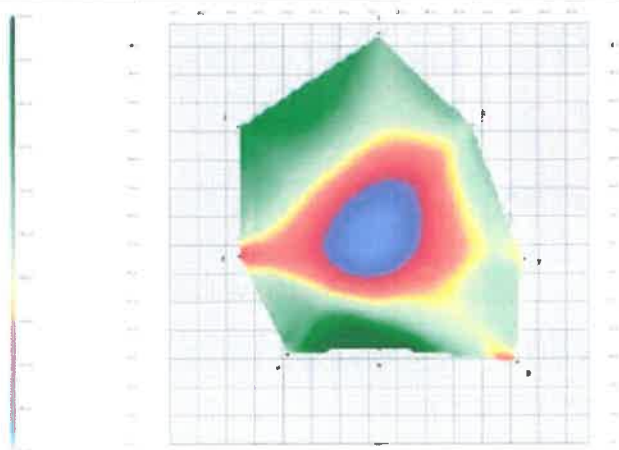
Pień #1

Wyliczenia obciążenia wiatrem i wytrzymałości pnia w badanym przekroju (Arbosonic 3D)

Obciążenie wiatrem		Parametry korony	
Model wiatru	EN1991	Model korony	
Teren	Miasto	Powierzchnia	
Prędkość wiatru	22,0 m/s	Wys. szczytu	
Temp. suchego powietrza	9 °C	Wys. środka	
		Wys. podstawy	
Parametry pnia		Parametry obciążenia wiatrem	
Stopień i kierunek pochylenia		Obciążenie wiatrem	
		Wysokość środka	
		Współczynnik oporu	
		Wytrzymałość pnia	

Warstwa	Wysokość warstwy na pniu	Powierzchnia objęta rozkładem	Współczynnik bezpieczeństwa
Warstwa #1	40 Cm	39 %	638 %

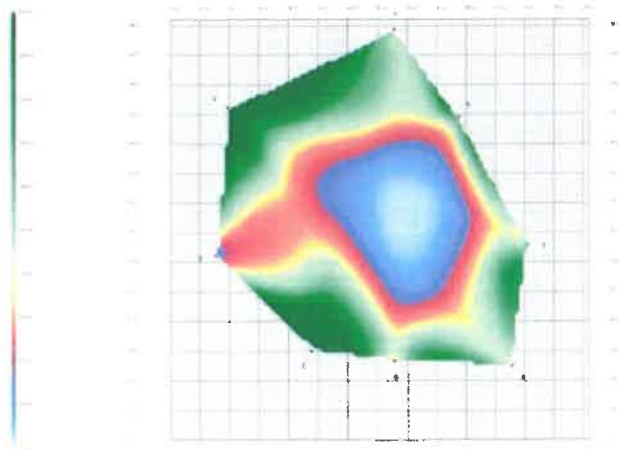
Tomogram 2D

Badanie tomografem sonicznym **wykazało rozkład pnia** obejmujący **39%** analizowanego przekroju.

Drzewo **spełnia** wymagania modelu w zakresie odporności na złamanie pnia w badanym przekroju.

Uzyskano wynik na poziomie **638%** (przy zalecanym minimum wynoszącym **150%**).

Warstwa	Wysokość warstwy na pniu	Powierzchnia objęta rozkładem	Współczynnik bezpieczeństwa
Warstwa #2	90 Cm	47 %	250 %

Tomogram 2D

Badanie tomografem sonicznym **wykazało rozkład pnia** obejmujący **47%** analizowanego przekroju.

Drzewo **spełnia** wymagania modelu w zakresie odporności na złamanie pnia w badanym przekroju.

Uzyskano wynik na poziomie **250%** (przy zalecanym minimum wynoszącym **150%**).

16.6 Opis drzewa, wnioski i zalecenia

Otoczenie:

Drzewo rośnie wąskim pasie zieleni, pomiędzy drogą wewnętrzną a budynkiem uniwersytetu (fot.1). Grunt zanieczyszczony odpadami budowlanymi.

Pień, odziomek, nabiegi korzeniowe i korzenie szkieletowe:

Widoczne nabiegi korzeniowe, charakterystyczne dla gatunku. Od strony budynku (W) wyniesiony i uszkodzony mechanicznie korzeń szkieletowy, oraz pojedynczy korzeń duszący (fot.2). Pień krótki, długości około 1 m.

Główne rozwidlenie:

Na wys. 1 m, V-kształtne.

Dzieli pień na trzy przewodniki, pomiędzy nimi głęboki zakorek oraz tworzący się rozkład drewna (fot.4,5). Rozwidlenie zabezpieczone dwoma wiązaniami w koronie (fot.10,11).

Korona:

Susz: 5 %

Dolna część korony wysoko podkrzesana grubymi cięciami (w większości dobrze zasklepiionymi), odtwarzająca się z pędów odroślowych.

Na przewodniku SE, na wysokości 4 m, rozległy ubytek, istotnie wpływający na wytrzymałość mechaniczną (fot.8,9). Na przewodniku SW, na wysokości 12 m również rozległy ubytek w miejscu cięcia, także istotnie wpływające na jego wytrzymałość mechaniczną (fot.6,7).

Przewodnik N wyraźnie zdominowany przez dwa pozostałe, silnie odchylający się od pionu w wyniku konkurencji o światło. Jego wierzchołek w kolizji sąsiednim wiązem, pomimo silnej redukcji (fot.6), wyraźnie osłabiony, przeredzony, wykazujący w partii szczytowej oznaki zamierania (fot.12).

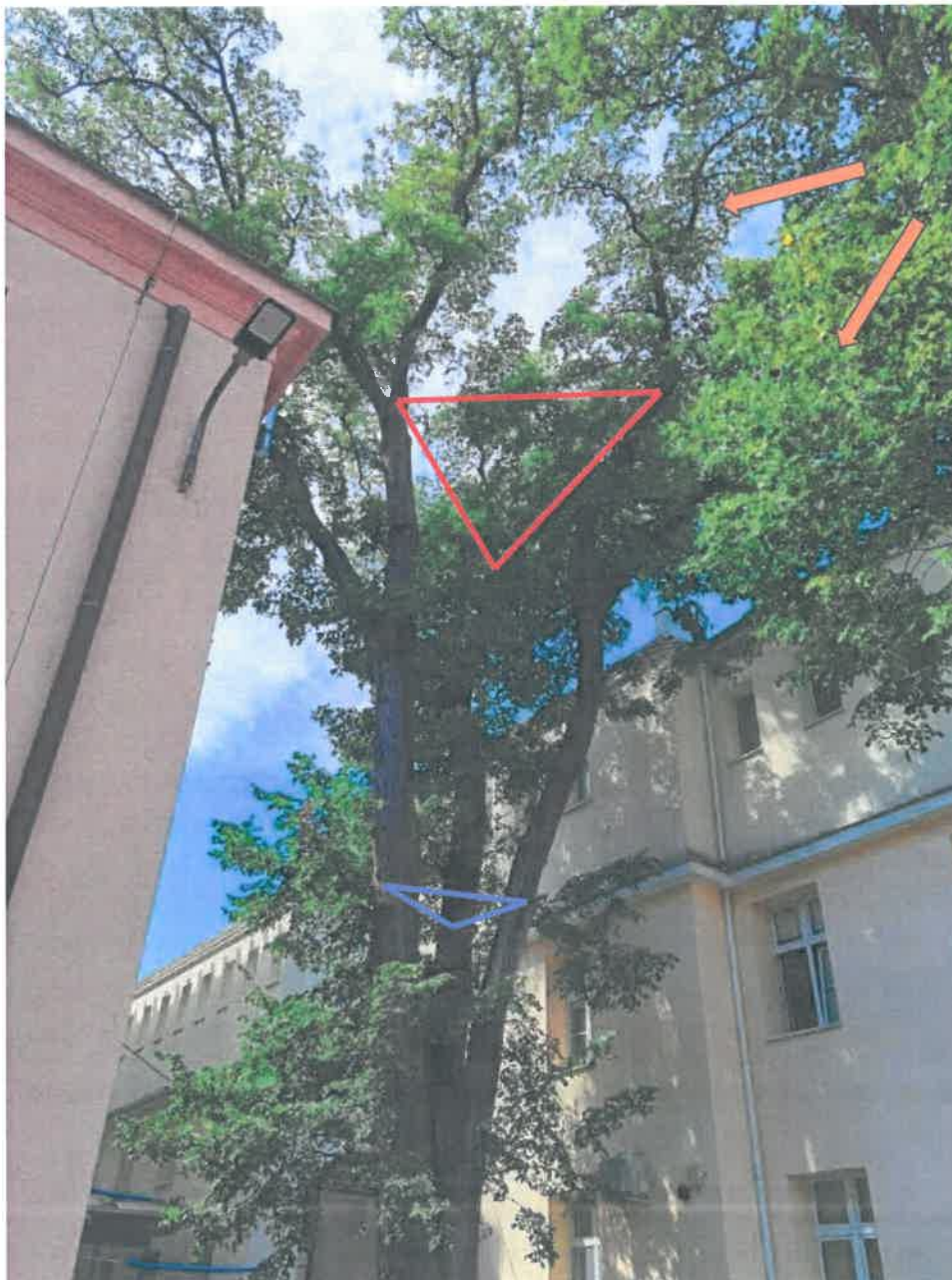
W koronie dwa wiązania dynamiczne 4T, na wys. 11 i 13 m, pomiędzy przewodnikami, zamontowane skrzyżnie względem siebie.

Korona pierwotna wyraźnie przeredzona, o osłabionej witalności.

Wnioski i zalecenia:

Najistotniejszym problemem jest stan głównego rozwidlenia, które porozdzielane jest zakorkami a u jego podstawy rozwija się rozkład w pniu. Problem ten został dostrzeżony w przeszłości i zostały zamontowane 2 wiązania. Niemniej schemat montażu jest nieprawidłowy, jak i samo wykonanie, więc **wiązania należy wymienić** na 3 wiązania dynamiczne 8T w układzie trójkąta.

Ze względu na nieregularny przebieg przewodników oraz znaczące ubytki w 2 z nich, co może prowokować wyłamania w tych miejscach w wyniku pojawienia się nienaturalnych wektorów sił, system należy uzupełnić 3 wiązaniami statycznymi 8T (z pozostawienia niewielkiego ugięcia, w celu uniknięcia stałego napięcia).

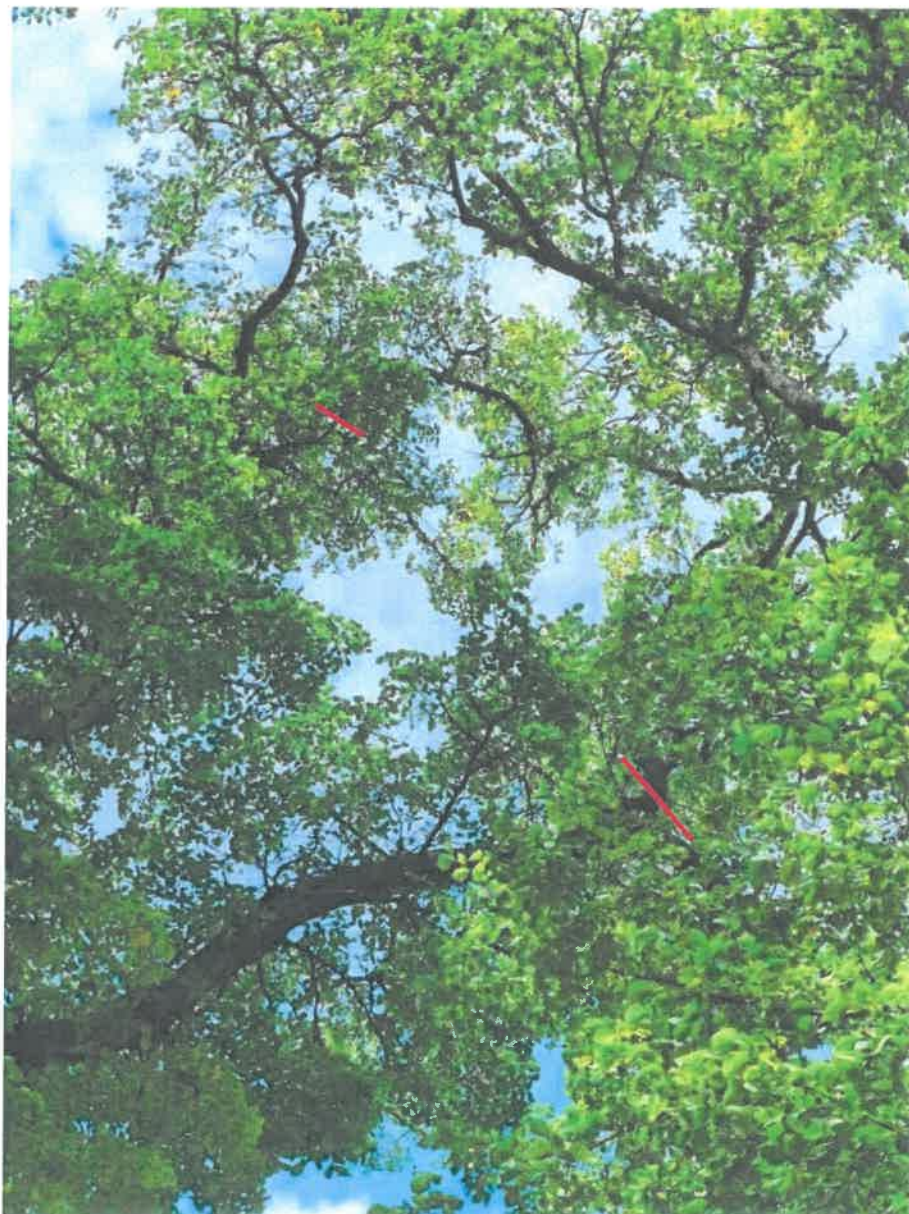

Ilustracja 1: modyfikacje systemu wiązań:
a) czerwone linie: wiązania dynamiczne 8T
b) niebieskie linie: wiązania statyczne 8T

Dla ułatwienia orientacji strzałką oznaczono rejon redukcji przewodnika N (patrz kolejny akapit i ilustracja 2)

Konieczna będzie także **redukcja przewodnika N** (w kolizji z sąsiednim wiałem), w celu minimalizacji kolizji oraz dostosowania do montażu wiązań.

Ilustracja 2: proponowany zakres redukcji przewodnika N

W trakcie wykonywania prac w koronie należy przeprowadzić standardowe cięcia pielęgnacyjne i inspekcję korony pod kątem jej stanu i zagrożeń dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz drzewa (patrz definicje na końcu opracowania).

Należy także umożliwić drzewu rozwój korony wtórnej na przewodnikach (uprzednio podkrzesanych), co umożliwi wdrożenie programu etapowej redukcji korony. Rozkład, który rozwija się w przewodnikach doprowadzi w przyszłości do utraty ich wytrzymałości w takim zakresie, że w przy zachowaniu obecnej budowy korony konieczne będzie ogłowienie lub usunięcie drzewa i jedynym sposobem zapobiegnięcia temu jest stopniowe redukowanie korony, co będzie niemożliwe bez wcześniejszego rozwinięcia korony wtórnej.

16.7 Zdjęcia

fot. 1 Otoczenie

fot. 2 Uszkodzony korzeń szkieletowy i korzeń duszący

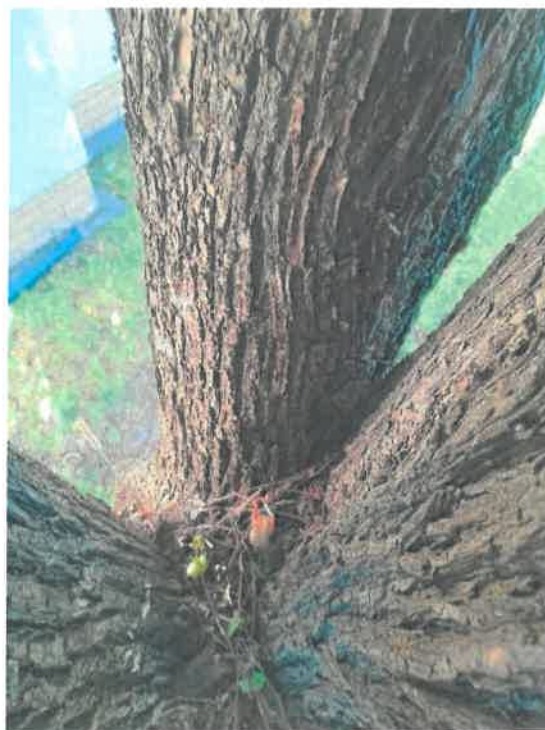

fot. 3 Odziomek i pień

fot. 4 Główne rozwidlenie

fot. 5 Główne rozwidlenie

fot. 6 Ubytek na przewodniku SW na wys. 12 m

fot. 7 Ubytek na przewodniku SW na wys. 12 m

fot. 8 Ubytek na przewodniku SE na wys. 4 m

fot. 9 Ubytek na przewodniku SE na wys. 4 m

fot. 10 Wiązania

fot. 11 Wiązania

fot. 12 Kollisiona przewodnika N z sąsiednim drzewem

fot. 13 Korona

Drzewo nr 18 (nr zlec. 14)

18.1 Dane podstawowe

gat. [pl]	Dąb szypułkowy		gat. [łac]	Quercus robur	
wysokość [m]	8	obwód na wys. 1,3 m [cm]	325	rozmiar korony [średnia] [m]	

18.1.1 Identyfikacja

WSG: 53.136079, 17.954511
Adres: ul. Flisacka 18

Sylwetka

18.2 Istotność drzewa

znaczenie	ważny składnik lokalnego krajobrazu , pomnik przyrody
gat. chronione i siedliska	nie stwierdzono

18.3 Podstawowe parametry

18.3.1 Żywotność

faza rozw.	dojrzałe	kondycja	osłabiona (3)	witalność	1/2 – degeneracja/stagnacja	wital. a faza rozw.	prawidłowa
------------	----------	----------	---------------	-----------	-----------------------------	---------------------	------------

18.3.2 Stabilność i bezpieczeństwo w otoczeniu drzewa

obiekty w rzucie korony	Droga publiczna wraz z chodnikiem, posesja mieszkalna z budynkiem				
dod. obiekty w 1,5h wys.	Linia energetyczna, inne budynki				
użytkowanie	ciągłe (D)	ekspozycja na wiatr	wyeksponowane	istotna zmiana ekspozycji?	Nie
stabilność	dobra (2)	ogólny stan drzewa	dobry (2)	klasa ryzyka	3D

18.4 Postępowanie z drzewem

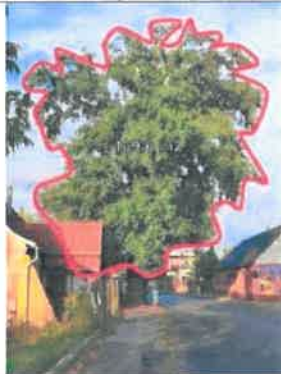
perspektywa utrzymania	długoterminowa	pilność wyk. zaleceń	do 3 miesięcy
termin następnej kontroli	nie później niż za 12 mies.	standardowa częstotliwość kontroli	zgodnie z teminem następnej kontroli
uwagi do terminu kontroli	brak		
zalecenia (lista)	usunięcie suszu		

18.5 Badania instrumentalne

18.5.1 Ocena stanu pnia jego odporności na złamanie za pomocą tomografu sonicznego

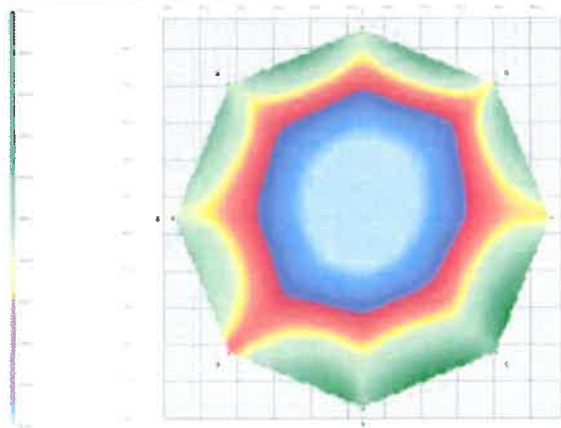
Pień #1

Wyliczenia obciążenia wiatrem i wytrzymałości pnia w badanym przekroju (Arbosonic 3D)

Obciążenie wiatrem		Parametry korony	
Model wiatru	EN1991	Model korony	Narysowane
Teren	Wieś	Powierzchnia	169,56 m ²
Prędkość wiatru	22,0 m/s	Wys. szczytu	17,94 M
Temp. suchego powietrza	9 °C	Wys. środka	10,07 M
		Wys. podstawy	2,35 M
Parametry pnia		Parametry obciążenia wiatrem	
Stopień i kierunek pochylenia	90 ° 0 °	Obciążenie wiatrem	23845 N
		Wysokość środka	10,28 M
		Współczynnik oporu	0,25
		Wytrzymałość pnia	28 MPa

Warstwa	Wysokość warstwy na pniu	Powierzchnia objęta rozkładem	Współczynnik bezpieczeństwa
Warstwa #1	65 Cm	63 %	805 %

Tomogram 2D

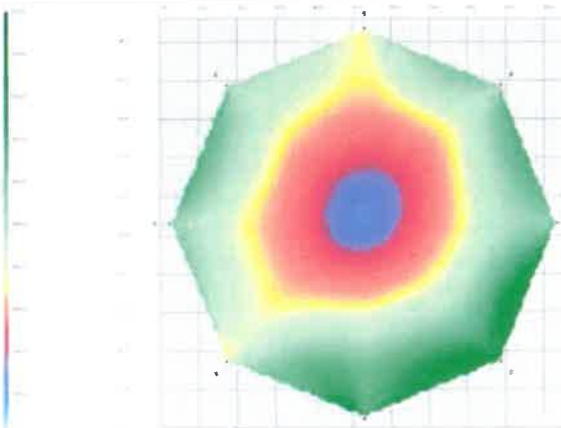

Badanie tomografem sonicznym **wykazało rozkład pnia** obejmujący **63%** analizowanego przekroju.

Drzewo **spełnia** wymagania modelu w zakresie odporności na złamanie pnia w badanym przekroju.

Uzyskano wynik na poziomie **805%** (przy zalecanym minimum wynoszącym **150%**).

Warstwa	Wysokość warstwy na pniu	Powierzchnia objęta rozkładem	Współczynnik bezpieczeństwa
Warstwa #2	218 Cm	36 %	1346 %

Tomogram 2D

Badanie tomografem sonicznym **wykazało rozkład pnia** obejmujący **36%** analizowanego przekroju.

Drzewo **spełnia** wymagania modelu w zakresie odporności na złamanie pnia w badanym przekroju.

Uzyskano wynik na poziomie **1346%** (przy zalecanym minimum wynoszącym **150%**).

18.6 Opis drzewa, wnioski i zalecenia

Otoczenie:

Drzewo rośnie pośrodku wąskiego asfaltowego chodnika, nawierzchnia nalana aż po nabiegi (fot.1). Badanie korzeni szkieletowych sondą arborystyczną niemożliwe.

Pień, odziomek, nabiegi korzeniowe i korzenie szkieletowe:

Nabiegi korzeniowe słabo zaznaczone, podniesiony poziom gruntu oraz nalana nawierzchnia bitumiczna (fot.3). Od drogi podłużne uszkodzenie, całkowicie zasklepienie, zgodnie z pozyskanymi informacjami jest to zarośnięty metalowy element (fot.3). Pień prosty, korona podkrzesana do wysokości około 8 m, odtwarzana z pędów odroślowych.

Główne rozwidlenie:

Na wys. 7.5 m, U-kształtne (fot.5).

Dwupoziomowe, dzieli pień na 4 przewodniki. Nie stwierdzono cech wskazujących na osłabienie wytrzymałości mechanicznej.

Korona:

Susz: 10 %

Korona wtórna na pniu, powyżej głównego rozwidlenia korona pierwotna - przerzedzona z wyraźnymi prześwitami, intensywnie wydzielająca drobny susz, to wskazuje na dysfunkcję systemu korzeniowego.

Wnioski i zalecenia:

Drzewo wykazuje wyraźne oznaki dysfunkcji systemu korzeniowego. Najlepszym rozwiązaniem byłaby poprawa warunków siedliskowych, co należy mieć na uwadze przy planowaniu remontu chodnika i jezdni .

Aktualnie konieczne jest **pilne usunięcie suszu** zwisającego nad jezdnią i chodnikiem.

W trakcie wykonywania prac w koronie należy przeprowadzić standardowe cięcia pielęgnacyjne i inspekcję korony pod kątem jej stanu i zagrożeń dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz drzewa (patrz definicje na końcu opracowania).

18.7 Zdjęcia

fot. 1 Otoczenie

fot. 2 Pień, odziomek, nabiegi i korzenie szkieletowe

fot. 3 Zarośnięty metalowy element

fot. 4 Rana po cięciu podkrzesującym

fot. 5 Główne rozwidlenie

fot. 6 Główne rozwidlenie

fot. 7 Korona

fot. 8 Susz nad jezdnią

fot. 9 Korona

Drzewo nr 31 (nr zlec. 26)

31.1 Dane podstawowe

gat. [pl]	Klon srebrzysty		gat. [łac]	Acer saccharinum	
wysokość [m]	18	obwód na wys. 1,3 m [cm]	344	rozmiar korony [średnia] [m]	13

31.1.1 Identyfikacja

WSG: 53.127869, 17.976144

Adres: Park nad Starym Kanalem okolice ul. Kanałowej

Sylwetka

31.2 Istotność drzewa

znaczenie	Pomnik przyrody
gat. chronione i siedliska	nie stwierdzono

31.3 Podstawowe parametry

31.3.1 Żywotność

faza rozw.	dojrzałe	kondycja	osłabiona (3)	witalność	1 - degeneracja	wital. a faza rozw.	prawidłowa
------------	----------	----------	---------------	-----------	-----------------	---------------------	------------

31.3.2 Stabilność i bezpieczeństwo w otoczeniu drzewa

obiekty w rzucie korony	Ścieżki					
dod. obiekty w 1,5h wys.	Ławki, latarnie					
użytkowanie	ciągłe (D)	ekspozycja na wiatr	osłonięte	istotna zmiana ekspozycji?	Nie	
stabilność	osłabiona (3)	ogólny stan drzewa	średni (3)	klasa ryzyka	3D	

31.4 Postępowanie z drzewem

perspektywa utrzymania	długoterminowa	pilność wyk. zaleceń	do 6 miesięcy
termin następnej kontroli	nie później niż za 12 mies.	standardowa częstotliwość kontroli	zgodnie z teminem następnej kontroli
uwagi do terminu kontroli	brak		
zalecenia (lista)	cięcia pielęgnacyjne, badania specjalistyczne (tomografia)		

31.5 Opis drzewa, wnioski i zalecenia

Otoczenie:

Drzewo rośnie w małej przestrzeni wydzielonej w asfalcie, w Parku nad Starym Kanałem (fot.1).

Pień, odziomek, nabiegi korzeniowe i korzenie szkieletowe:

Pochylenie odziomka i pnia: 15 st. NE (od wys. 2m) (naturalne).

Wyłycone i uszkodzone korzenie, głównie od strony kanału (ubytek na głęb. min. 50 cm w badaniu sondą) (fot.2). Korzeń od SE wyłycony – martwy (fot.3). Kolumny kambialne i narośla na pniu (typowe dla gatunku). Wewnątrz pnia ubytek kominowy o nieznanym zasięgu.

Główne rozwidlenie:

Na wys. 3,5 m, U-kształtne. Nie stwierdzono oznak osłabienia wytrzymałości.

Korona:

Susz: 10 %

Jemioła: o/2 (okazjonalna) - od 6 do 10% objętości aparatu asymilacyjnego.

Liczne narośla, guzy rakowe głównie w górnej części korony (fot.4). Usunięty wierzchołek, martwica w miejscu cięcia, tylec (fot.5). Korona mocno zredukowana (ok. 2 lata temu), odtwarzana z pędów odrosłowych. W szczytowej partii przewodnika N rozległa martwica i rozkład narośli – powierzchniowy, z początkowym rozwojem do wnętrza przewodnika.

Wnioski i zalecenia:

Drzewo z rozległymi uszkodzeniami w koronie, prawdopodobnie mocno zredukowane z tego powodu. Rozwój rozkładu na przewodniku N powoduje, że w przyszłości najprawdopodobniej będą konieczne kolejne redukcje – jest to jednak odległa perspektywa, ale należy umożliwić drzewu wytwarzanie dobrze zbudowanej korony wtórnej w niższych partiach aby móc przeprowadzić ten zabieg w wymaganym czasie. **Aktualnie należy tylko usunąć susz i jemiołę.**

W trakcie wykonywania prac w koronie należy przeprowadzić standardowe cięcia pielęgnacyjne i inspekcję korony pod kątem jej stanu i zagrożeń dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz drzewa (patrz definicje na końcu opracowania).

Zaleca się również sprawdzenie zasięgu rozkładu wnętrza pnia przy użyciu tomografu, w celu sprawdzenia parametrów wytrzymałościowych.

fot. 1 Otoczenie

fot. 2 Ubytek od SW z wbityą sondą arborystyczną

fot. 3 Martwy korzeń od SE.

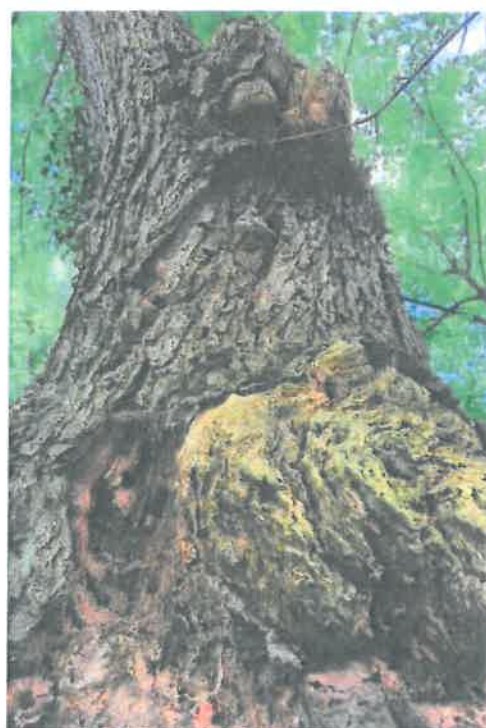
fot. 4 Narośla w koronie

fot. 5 Korona

fot. 6 Rozwidlenia w koronie

fot. 7 .....

Definicje pojęć użytych w zaleceniach do postępowania z drzewami

CIECIA

Ogół cięć prowadzących do polepszenia stanu drzewa (aktualnie bądź w przyszłości), poprawy bezpieczeństwa w otoczeniu drzewa oraz nadawaniu mu pożądanego formy i likwidujących bądź minimalizujących kolizje.

W niniejszym opracowaniu zalicza się do nich cięcia pielęgnacyjne, selekcję pędów odroślowych, cięcia techniczne i formujące oraz redukcyjne.

W trakcie wykonywania prac w koronie, w tym cięć, wykonawca zobowiązany jest także każdorazowo do wykonywania inspekcji korony (opisana w dalszym akapicie).

W przypadku wykonywania jakichkolwiek prac w koronie, zawsze należy wykonać standardowe cięcia pielęgnacyjne (opisane w następnym akapicie) w całej koronie, nawet jeśli nie wskazano ich w zaleceniach.

CIECIA PIELEGNACYJNE

Standardowe cięcia pielęgnacyjne obejmują usunięcie wszystkich bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa oraz dla trwałości drzewa, tj. m.in. usunięcie suszu (zagrożającego), usunięcie bądź korekta krzyżujących się gałęzi, oraz przewieszonych i uszkodzonych, których stan grozi wyłamaniem. Celem cięć jest także uzyskanie pożądanego architektury korony, skutkującej jej maksymalną trwałością.

Należy zaniechać wszystkich niepotrzebnych cięć, które nie prowadzą do poprawy stanu drzewa i bezpieczeństwa w jego otoczeniu.

Jeśli nie wskazano inaczej, cięcia te obejmują zawsze także selekcję pędów odroślowych, formowanie i/lub poprawa architektury korony (w ramach potrzeb) oraz cięcia techniczne (opisane poniżej).

(opracowanie własne)

SELEKCJA PĘDÓW ODROŚLOWYCH

Selekcja pędów powinna prowadzić do utworzenia korony odroślowej o budowie gwarantującej jej maksymalną stabilność. Dlatego należy usuwać najdłuższe pędy konkurencyjne (dążące to wykształcania rozwidleń V-kształtnych), preferując w trakcie selekcji pozostawienie pędów o pożądanego budowie (czyli o prostym przebiegu głównej osi i długości zbliżonej do średniej całości pędów). Jednorazowo należy usunąć maksymalnie 30% wszystkich pędów odroślowych, zasadniczo usuwając je w całości – niemniej należy również przestrzegać ww. zasady wykonywania cięć prowadzących do powstawania rany o maksymalnie 5-centymetrowej średnicy w miejscu cięcia i w przypadku konieczności selekcji pędów o średnicy większej niż 5 cm u nasady, należy jedynie skracać je, a nie usuwać w całości. Należy także pamiętać o pozostawianiu pędów odroślowych na pniu, wyrastających brzeźnie na ranach powstałych w miejscu cięcia, które mogą odżywiać partie położone bezpośrednio poniżej rany i zapobiegać powstawaniu cienia asymilatów.

(opracowanie własne)

FORMOWANIE/POPRAWA ARCHITEKTURY KORONY

Celem formowania korony jest uzyskanie jej pożądanego wzrostu, tj. optymalnego pod kątem stabilności korony (w tym architektury wnętrza korony i właściwości aerodynamicznych), ograniczeń przestrzennych a także uzyskania oczekiwanej formy.

(opracowanie własne)

OGRANICZANIE WZROSTU

Cięcia, których celem jest uniemożliwienie dalszego wzrostu korony drzewa lub jej poszczególnych partii. Zazwyczaj powodem jest zabezpieczenie drzewa przed powstawaniem uszkodzeń w wyniku wzrostu, prowadzącego do utraty stabilności w gruncie lub generowanie nadmiernych obciążeń w wybranych częściach drzewa powodujących złamanie i rozłamania. Prace te powinny być prowadzone na drobnych pędach i gałęziach, w niewielkim zakresie (zazwyczaj powodując redukcję o 0,5-1m) i w regularnych nawrotach (zazwyczaj 3-5 letnich).

(opracowanie własne)

CIĘCIA ODCIĄŻAJĄCE

Cięcia redukcyjne, których celem jest zminimalizowanie sił oddziałujących na nasady konarów lub inne ich części przyjmujące duże obciążenia (zgięcia, uszkodzenia) w trakcie podmuchów wiatru. W ich zakres wchodzi zarówno zmniejszenie „powierzchni żagla” jak i ograniczenie ekspozycji na wiatr a także zmiana rozkładu sił (np. uzyskanie mniejszych sił skrętnych w zgięciach). Zakres cięcia powinien stanowić kompromis pomiędzy uzyskaniem ww., efektów, a potrzebą zachowania jak największej ilości aparatu asymilacyjnego.

(opracowanie własne)

CIĘCIA TECHNICZNE

Cięcia, których celem jest likwidowanie i zapobieganie kolizji pomiędzy drzewem a innymi obiektami (głównie infrastrukturą). Powinny być wykonywane tylko w przypadku niemożności usunięcia/przesunięcia lub zabezpieczenia obiektu, a ich zakres powinien obejmować wyłącznie niezbędne minimum.

(opracowanie własne)